

konkretnych postaci męskich występujących w Piśmie Św. Jest też oddzielna tabela z imionami chrześcijan, o których wspomina Nowy Testament. Całość zamyka niezwykle cenny *Indeks* obejmujący słowa transkrybowane z języków starożytnych, które nie znalazły się w tekście Słownika, i ich odpowiedniki zawarte w pracy, a także *Odpowiedniki francuskie, nie umieszczone w słowniku*. W ramach Indeksu znajdujemy też tablice chronologiczne rozwoju chrześcijaństwa i współczesnego mu świata oraz głównych postaci występujących na kartach Pisma Św. Całość uzupełnia szereg map ukazujących zarówno starożytny Bliski Wschód, jak i poszczególne jego krainy ze szczególnym uwzględnieniem Palestyny.

Wydaje się, że powyższa pozycja zasługuje na jak najszersze spopularyzowanie. Byłoby rzeczą pożądaną, gdyby udało się ją jak najszybciej przetłumaczyć i wydać u nas.

Warszawa

KRZYSZTOF GOŁĘBIEWSKI

Jésus Christ pain rompu un monde nouveau. Document de réflexion théologique et spirituelle pour le Congrès Eucharistique International Lourdes 1981, Éditions du Centurion, Paris 1980, ss. 92.

Pozycja ta stanowi, jak wskazuje jej podtytuł, rodzaj dokumentu prezentującego temat, cele Kongresu Eucharystycznego oraz owoce, których należałoby się po nim spodziewać. Słowo wstępne napisał bp Henri Donze, ordynariusz Tarbes i Lourdes, przewodniczący Narodowego Komitetu Międzynarodowych Kongresów Eucharystycznych. Zaraz po wstępie opublikowany jest list Ojca św. Jana Pawła II skierowany do ks. kard. Jamesa Roberta Knoxa, przewodniczącego Międzynarodowych Kongresów Eucharystycznych. Wyraża w nim Papież życzenie, by mający się odbyć Kongres stał się dla Kościoła „czasem szczególnej modlitwy i odnowy duchowej” oraz okazją pogłębionej refleksji nad Eucharystią w świetle Pisma świętego i nieprzerwanej Tradycji Kościoła, ukazując, „jak i dlaczego «nowy świat» jest związany z Eucharystią, a Eucharystia zaś z Męką i Zmartwychwstaniem Chrystusa”. Winien stać się on kontemplacją tej tajemnicy w łączności z Maryją, prowadząc do ożywienia autentycznej wiary w Eucharystię, dziękczynienia oraz do godniejszego jej sprawowania i owocnego przyjmowania dzięki lepszemu przygotowaniu. List ten przypomina też moralne wnioski, a zarazem wymagania płynące z Eucharystii. „Jednoczy Ona bowiem w jednym Ciele tych, którzy stają się uczestnikami tego samego Ciała Chrystusa, *aby wszyscy stanowili jedno* (J 17, 21)”. Fakt ten ma istotne konsekwencje społeczne, wskazuje bowiem na prawdziwe braterstwo, domaga się służby bliźnim, zwłaszcza najbiedniejszym, dzielenia się z nimi „chlebem ziemskim i chlebem miłości”. Eucharystia zobowiązuje więc uczestniczących w niej do podjęcia trudu o budowę świata bardziej sprawiedliwego, bardziej godnego dzieci Boga, a tym samym przygotowania „nowej ziemi” w eschatologicznym oczekiwaniu, kiedy to Bóg sam definitywnie dokona odnowy całej rzeczywistości i pełnego z Nim zjednoczenia. Pierwszym warunkiem owocnego uczestnictwa w Sakramencie Ciała i Krwi Pańskiej, prowadzącego do przemiany tak osobistej jak społecznej, jest nawrócenie; ono to, jak podkreśla Ojciec święty, jest „sercem chrześcijańskiej odnowy”.

Treść prezentowanego dokumentu stanowi swego rodzaju teologiczny komentarz do przewodnich idei zawartych w liście Jana Pawła II. Jest on dziełem zbiorowym, głównymi autorami są bp Pierre Eyt, były rektor Instytutu Katolickiego w Toulouse, a obecnie rektor Instytutu Katolickiego

w Paryżu i O. Claude Dagnes, profesor międzydiecezjalnego seminarium w Bordeaux i Instytutu Katolickiego w Toulouse. Temat Kongresu, jak również główne założenia tego dokumentu były uprzednio przedyskutowane w kręgu teologów, biskupów, kardynałów Kurii Rzymskiej, a przede wszystkim bardzo szczegółowo omawiane z Ojcem świętym w dniu 21 XI 1979 r. W treści tego dokumentu można wyróżnić wyraźnie zarysowane cztery aspekty, mianowicie chrystologiczny, paschalny, etyczny i eschatologiczny, które tkwią w samym temacie Kongresu.

Dokument ten stanowi program, który winien być przemyślany przez duszpasterzy, katechetów jak i świeckich katolików, tak by stał się inspiracją „odnowy eucharystycznej w Kościołach lokalnych”. Toteż nie brakuje w nim i bardzo konkretnych sugestii, takich, jak choćby przypomnienie żywotnego prawa dla parafii, wspólnot i Kościołów lokalnych, jakim jest systematyczne uczestnictwo w niedzielnej Eucharystii, obowiązek pogłębionej katechizacji dzieci, młodzieży, a przede wszystkim właściwego przygotowania, które warunkuje owocne przyjmowanie „Chleba łamanego dla nowego świata”.

Kraków

KS. STEFAN KOPEREK CR

CARDINAL ALEXANDRE RENARD, „*Donnez-nous toujours de ce pain...*”, Editions S.O.S., Paris 1981, ss. 56.

Autorem jest dobrze znany nie tylko we Francji, ale i w świecie kard. A. Renard, arcybiskup Lyonu, z racji licznych publikacji, z których wiele jest tłumaczonych na inne języki europejskie, a nawet na japoński. Omawiana książka jest świadectwem pasterskiej troski, miłości i radości iście proroczej z faktu Kongresu. Pragnie przez nią Autor „pomóc w ożywieniu wiary w Eucharystię, aby lepiej przeżywany był nie tylko Kongres, ale każda Msza i każda Komunia. Niczego bowiem nie można zlekceważyć czy zaniedbać, co dotyczy spotkania z Bogiem, Zbawicielem, Przyjacielem, Umiłowanym!” (s. 9).

Całość składa się z wprowadzenia, trzech rozdziałów i zakończenia. I tak, pierwszy rozdział przedstawia *Ogólne spojrzenie na Eucharystię*, streszczając naukę Kościoła na temat Eucharystii. Porusza w nim trzy tematy: rzeczywista obecność, ofiara i komunია. Tytuł drugiego rozdziału powtarza hasło tegorocznego Kongresu Eucharystycznego. Stanowi on refleksję nad jego programem i znaczeniem pastoralnym. W trzecim pt.: *Eucharystia i jej wymiary* omawia związek Eucharystii z Kościołem i naszym życiem wewnętrznym. I tu Autor przestrzega przed rutyną i powierzchownym traktowaniem liturgii eucharystycznej, nalegając na staranne przygotowanie do godnego i owocnego przyjmowania Komunii św. a także podkreśla znaczenie adoracji, kultu Chrystusa obecnego w Najśw. Sakramencie. Tej żywej wiary każe uczyć się w modlitewnym rozważaniu Ewangelii oraz w szkole świętych — Jana Vianney, Teresy z Lisieux, Bernadetty czy na przykładzie życia Karola de Foucauld.

-Kraków

KS. STEFAN KOPEREK CR